

FLYGA HÖGT

En musikal om Birgitta Birgersdotter

Manus och sångtexter
Margaretha Björkman

Musik
Pelle Olofson

Copyright ©
Margaretha Björkman
Badstrandsvägen 31
112 65 Stockholm
070-339 32 16
maggan@magganb.se

Andra textförfattare

SÅNG 1

Rosa rorans bonitatem

Text

Biskop Nils Hermansson (1326-1391)

Musik

Pelle Olofson

SÅNG 10

Vår Fader

Text

Jesus från Nasaret (Matt. 6:9-13)

Musik

Pelle Olofson

PERSONER

Birgitta (som barn/ung kvinna och som vuxen) Emmz A
Karin, Birgittas lillasyster (som barn/ung kvinna och som vuxen) Bbb2 = Lo
Fru Ingeborg (Birgittas och Karins mamma) Soliz
Herr Birger (Birgittas och Karins pappa) Gunnar
Tured (trotjänarinna på Finsta, som också följer Birgitta till Aspanäs, Ulvåsa mm) Mzjke

Fru Katarina (Birgittas och Karins moster) Johanna 2.
Filippa (Fru Katarinas dotter, kusin till Birgitta och Karin) Wenzel 2
Magna (Fru Katarinas dotter, kusin till Birgitta och Karin) Agnes
Jonna (Fru Katarinas dotter, kusin till Birgitta och Karin) Lovz

Den Unga Kvinnan Resecker
Skuggan Morgz
Smådjävlar (Små på så sätt att dom är under Skuggan i rang)

Syster Unnfrid (nunna av hög rang) Vera
Syster Valfrid (nunna av hög rang) Gretz
Fritt antal Nunnor

Tjänsteflickor hos Moster Katarina:
Tvätterskor
Ölbryggerskor
Soperskor

Får (eller skådespelare utklädda till får)

Ulf Gudmarsson (Birgittas man) Blvii
Magnus Gudmarsson (Ulfs bror, Karins man) Alvik

Fritt antal Bröllopsgäster

Birgittas och Ulfs barn (de uppträder först i Spetälskescenen, sen går ett par år och så uppträder de igen, därför den "utdragna" åldersbestämmelsen)

Märta (äldre barn/ung kvinna, äldst i syskonstämman) Stiu 2
Karl (äldre barn/ung man) Stiu 2
Katarina (ca 11-16 år) Soliz
Birger (ca 10 -15 år) Edwin Arthur
Ingeborg (ca 9 -14 år) Lenz
~~Bengt (ca 8-10 år)(uppträder bara i Spetälskescenen, dör sedan)~~
Cecilia (barn ca 8-10 år)(inte född i Spetälskescenen) Normz

Fritt antal Spetälska

Pilgrim A-C Lo Edith G
Fritt antal Pilgrimer Wozm
Biskop Martinus
~~Sekreterare Stefanus~~

Förnäma Fruar
Fru Så , Fru Såsi, Fru Såsom Soliz
Människor eller Röster 1-10
Mzjke

"Håll tillbaka den fågel som är min vilja så att den icke flyger längre än det behagar din högt älskad son!"

(Birgitta Birgersdotter)

SÅNG (1)
OUVERTYR
ROSA RORANS BONITATEM

**Rosa, rorans bonitatem,
stella stillans claritatem,
Brigida, vas gratiæ.
Rora cæli pietatem,
stilla vitæ puritatem
in vallem miseriæ.**

(Översättning:
Ros med godhetens dagg, stjärna som droppar klarhet, Birgitta nådens kärlek,
droppa himlens kärlek, stänk livets renhet ner i tåredalen.)

AKT I

Finsta i Uppland (Hemma)

Scen 1

Personer

Birgitta, Karin, Tured, Den Unga Kvinnan, Fru Katarina, Magna, Filippa, Jonna

(De fem flickkusinerna viskar, fnittrar. Fru Katarina kommer, vinkar till sig sina döttrar, ut)

(Tured kommer)

Tured

Är det någon där? Är det ni flickor? Birgitta? Karin?

Birgitta

Det är vi, småknyttan!

Tured

På så vis. Då är det bäst jag går och tittar till flickorna.

Birgitta

Fort! Kom!

Karin

Det var nära ögat!

Birgitta

Ja! Gonatt, lillasyster!

Karin

Gonatt, storasyster!

Tured

Så sött dom sover.

(Läser en trollrams)

Sni sni snäsa, allt ont kväsa, smu smu smasa, allt småknytt schasa.

Tur jag hann före småknytt. Det kunde blivit en orolig natt, full av mardrömmar!

Birgitta

Har du hört småknytt på riktigt, Tured?

Tured

Det har jag.

Birgitta

Visst är du en häxa?

Tured

Dom höga herrarna ville att jag skulle döpas, och han verkade bra den där Jesus, så då fick det bli så, men allt jag ser och hör, det ser och hör jag ändå. Det kan inget ändra på. Sov nu gott och dröm bara rosendrömmar! *(Ut)*

Birgitta och Karin

Gonatt, Tured!

(Den Unga Kvinnan in)

Den Unga Kvinnan

Birgitta! Birgitta!

Birgitta

Ja.

Den Unga Kvinnan

Vill du ha den här kronan?

Birgitta

Ja.

Den Unga Kvinnan

Så kom här.

(Provar kronan på Birgitta)

Birgitta

Åh, vad fin! *(Den Unga Kvinnan ut med kronan)* Jungfru Maria? Jungfru Maria?

Karin

Hur kan du veta att det var hon?

Birgitta

Karin! Är du vaken? Det är klart jag känner igen henne. Varenda söndag tittar jag på henne.

Karin

Hur då "tittar"?

Birgitta

I kyrkan. Brukar inte du titta på henne?

Karin

Brukar Jungfru Maria komma in i vår kyrka?

Birgitta

Vad dum du är! Jag menar målningen på väggen, förstås. Har du aldrig tänkt på den?
Hur snäll hon ser ut.

Karin

Jag vet inte. Kanske. Jag vill inte titta på dom där målningarna.

Birgitta

Men det måste du! Karin, lilla syster, hur ska du annars kunna lära dig nåt om
Jesus Kristus?

Karin

Jag lär mig inget om honom när jag tittar på små otäcka djävlar.

Birgitta

Jo, för du får veta vad som händer om man inte följer Guds bud.

Karin

Då vill inte jag tro!

Birgitta

Karin!! Alla måste tro!

Karin

Men jag är rädd! Den stora djävulen mitt uppe i taket! Först knuffar han ner
människorna i helvetet. Och sen, när han ser att smådjävlar och ormar krälar på
människorna, då skrattar han så hemskt!

Birgitta

Men om du inte gjort nåt dumt så kan han inte knuffa ner dig.

Karin

Det kan han säkert, han som är så elak.

Birgitta

Nej, för Djävulen är väldigt rättvis.

Karin

Hur kan du veta det?

Birgitta

Jag bara vet det. Så måste det vara. Det är som när Far är domare vid Tinget.
Inte kan han döma nån som är oskyldig. Det förstår du väl.

SÅNG (2)
SÖKER JAG MITT EGET

För mig är allting lätt och enkelt
Jag lyssnar noga, hör en röst
Den visar mig min väg att vandra
Vad som är rätt, vad som är fel

Far lärt mig läsa böcker
Jag ser vad andra tänkt och tyckt
Men att bara härma andra
Det tycker inte jag är snyggt

Så därför söker jag mitt eget
Jag lyssnar noga, hör en röst
Den visar mig min väg att vandra
Vad som är rätt, vad som är fel

De vuxna bannar och förmanar
De säger ett och gör ett annat
Men djupt därinne ropar rösten
Den som de glömt att lyssna på

Så därför söker jag mitt eget
Jag lyssnar noga, hör en röst
Den visar mig min väg att vandra
Vad som är rätt, vad som är fel

Så lillasyster, lyssna noga
I hjärtat hör du då en röst
Den visar dig din väg att vandra
Vad som är rätt, vad som är fel

Så därför söker jag mitt eget
Jag lyssnar noga, hör en röst
Den visar mig min väg att vandra
Vad som är rätt, vad som är fel

Birgitta

Gonatt lillasyster.

Karin

Gonatt storasyster.

Scen 2

Ett märkvärdigt barn

Personer

Fru Ingeborg, Fru Katarina, Birgitta, Herr Birger

Fru Ingeborg

Vi sätter oss på gården ett slag. Jag brukar göra det när barnen somnat.
Somnade dina flickor bra?

Fru Katarina

Ja, dom var så trötta efter dagen.

Fru Ingeborg

Vad roligt dom hade när dom lekte skola! Såg du så bra Birgitta skriver?

Fru Katarina

Visst, jag ser att hon är begåvad. Och visst förstår jag att Birger har svårt att säga nej när hon så gärna vill sitta hos honom inne i skrivkammaren. Men ändå, det är att slösa bort hennes tid.

Fru Ingeborg

Kära syster, Birger ser det inte så. Att kunna läsa och skriva, han säger att det är framtiden.

Fru Katarina

Birgittas framtid är att bli stormansfru. Hon är snart 11 år. Det är många sysslor hon har kvar att lära.

Fru Ingeborg

I kloster kan en kvinna få leva i böckernas värld
läsa... skriva... kopiera....

Fru Katarina

Om du hade många barn kunde du sätta några i kloster. Men när du redan begravt fyra av dina barn. Nån måste föra släkten vidare.

Fru Ingeborg

Karin finns ju, hon vill inget hellre än att gifta sig och få barn. Och den lille i magen finns också!

Fru Katarina

Hur kunde ni vara så slarviga? Du fick inte bli med barn igen! Du var nära att dö själv sist du födde! Jag trodde hjälpkvinnorna talade strängt med dig efteråt?

Fru Ingeborg

Jag vet! Jag vet!

Herr Birger

Ingeborg! Var är du? Jag är hemma nu!

Fru Ingeborg

Här är jag, Birger!

Birgitta

Far!

Herr Birger

Jag har en present till dig Birgitta!

Birgitta

Tack, Far!

Fru Katarina

Du rodnar! Tänk att du inte kan säga nej! Du är förälskad i honom, det är

hela felet. Det är lättare när man inte är det. Det vet jag.

Birgitta

Mor! Jag har fått en egen bok att skriva i. ~~Far hade den med sig. En alldeles ny!~~
~~Ingenting behöver jag skrappa bort för ingen enda har skrivit i den före mig. Känn~~
moster, så lent och slätt skinnet är! Och titta här, egen penna och egen skrapkniv.

Fru Ingeborg

Så fina. Vad ska du skriva? ~~Nu får du tänka noga, när du ska skriva på alldeles~~
~~nya skin.~~

Birgitta

Jag vet. Jag ska skriva om när jag föddes. Berätta igen, Mor, hur det var?

Fru Ingeborg

Den natten du föddes såg kyrkoherden i Rasbo ett starkt sken på himlen. När han tittade upp såg han en jungfru med en bok i handen och han hörde en röst som sa...

Herr Birger

"Herr Birger har fått en dotter och hennes underbara röst ska höras över hela världen!"

Fru Ingeborg

~~Juså, så var det.~~

Birgitta

Det ska jag skriva. ~~Jag går med till mamma.~~

Fru Katarina

Hur kan man ge en så dyrbar sak till en liten flicka!

Herr Birger

Vi är en av de förnämsta familjerna i det här riket. Skulle vi då inte kosta på våra barn!

Fru Katarina

Högst två, tre år sen står hon brud. Då gäller andra saker än att kunna skriva och läsa. Jag tittade på hennes sömnad i förmiddags, den såg helt förfärlig ut.

Herr Birger

~~Men hennes handstil är desto vackrare!~~ Och skriva och läsa är framtiden! Kan du inte det, mister du din makt, gift eller inte.

Fru Katarina

Hon är en flicka, Birger!

Herr Birger

En kvinna här i Uppland har en mycket starkare ställning än hos er i Östergötland. Vår nya lag säger att hon kan dra sin man inför tinget.

Fru Katarina

Stämna sin man inför tinget! Hör du inte själv hur tokigt det låter?

Herr Birger

Och blir hon änka får hon bestämma själv – det håller jag på och skriver ner just nu – och behöver inte ha sin son som bestämmer över sig.

Fru Katarina

Du sätter bara grillen i huvudet på henne! Det gör du med. ~~Härborg med ditt
prat om kloster. Flickan har livlig fantasi, då ska man inte lägga mer kol på
brasan~~

SÅNG (3)
SNART ÄR NYA TIDEN HÄR!

Herr Birger

Hon måste kunna böcker läsa
Hon måste kunna brev skicka
Hon måste kunna lagen tyda
Hon måste för sig kunna tala
Hon måste kunna ensam stå

För snart är nya tiden här!
För snart är nya tiden här!
För snart är nya tiden här!

Fru Katarina

Hon måste kunna ölet brygga
Hon måste kunna osten ysta
Hon måste kunna såren lindra
Hon måste kunna smöret kärna
Hon måste kunna tvätten stänka

För snart så blir hon stormansfru!
För snart så blir hon stormansfru!
För snart så blir hon stormansfru!

För snart är nya tiden här
För snart är nya tiden här (osv)

Fru Katarina

Nej, hellre kunna fläsket fräsa
Nej, hellre kunna sy och sticka
Nej, hellre då sin make lyda
Nej, hellre kunna mjölet mala
Nej, hellre kunna grisen flå

För snart så blir hon stormansfru!
För snart så blir hon stormansfru!
För snart så blir hon stormansfru!

Herr Birger

Nej, hellre skriva brev så snygga
Nej, hellre då i orätt nysta
Nej, hellre då en statskupp hindra
Nej, hellre då om lagen värna
Nej, hellre nytt och fritt tänka

För snart är nya tiden här!
För snart är nya tiden här!
För snart är nya tiden här!

Fru Katarina

Även i Den Nya Tiden måste man äta. Om inte vi kvinnor ordnar med hus och hem, vem ska då göra det? Nej, just det Ingen!! Nu går jag och säger till om kvällsmaten. Böcker i all ära, men man blir inte mätt av att läsa dom.

Scen 3

Hur många barn ...

Personer

Birgitta, Karin, Magna, Filippa, Jonna, Tured, Herr Birger

(Herr Birger vankar av och an med barnen hack i häl)

Tured

(in)

Herr Birger har fått en son!

(Herr Birger och Tured ut)

~~Magna~~

Jag vill ha många!

Jonna?

Filippa

Jag med!

Karin

Inte jag. Det verkar göra så ont!

~~Jonna~~

Vi prövar hur många vi får!

Magna?

SÅNG (4)
HUR MÅNGA BARN

Alla

Hur många barn får jag när jag blir stor? (3 ggr)

Magna

4

Karin

2

Filippa

13

Birgitta

8

Jonna

10

Alla

Hur många barn får jag när jag blir stor? (3ggr)

Magna

Inget

Karin

22

Filippa

9

Birgitta

8

Jonna

1

Alla

Hur många barn får jag när jag blir stor? (3ggr)

Magna

14

Karin

5

Filippa

5

Birgitta

8

Jonna

3

Magna

Birgitta, du fick 8 varje gång!

Birgitta

Klart jag fick 8. Om jag får barn blir det 8 stycken.

Filippa

Det kan du väl inte veta i förväg?

Birgitta

Jo! Jo, det kan jag. Det är konstigt, men jag kan det.

Jonna

Vet du hur många barn jag ska få också?

Birgitta

Ja. Du ska inte få nå ... Nej, det vet jag inte. Jag ska gå till Far en stund.

Scen 4

Birgitta och Far.

Personer

Birgitta, Herr Birger, Tured, Fru Ingeborg

Birgitta

Far, får jag komma in? Är det lagen du skriver på? Hur lång ska den bli den där Upplandslagen? Jag ska också skriva! När Far är klar läser vi väl i Legendariet? ~~skulle börja med Sankta Margareta.~~ *(Hon skriver och läser)* ”Jag heter Birgitta Birgersdotter och är född i Herrens år 1303...” Vad trevligt vi har! ”... född i herrens år 1303...” Far? Far, hör du vad jag säger? Far, det är en sak jag inte förstår?

Herr Birger

Mm ...

Birgitta

Hur ska min röst kunna höras över hela världen när den inte ens hörs i det här rummet?

Herr Birger

Mm ... Jo då, den hörs visst. Jaha. Jo, men det är inte höras på det sättet. När jag skrivit färdigt lagen då kommer människorna här i Uppland att få lära sig om den och följa den och då kan man säga att min röst hörs över hela Uppland.

Birgitta

Är det då meningen att jag ska skriva en lag för hela världen? En sån lag skulle bli väldigt tjock!

Herr Birger

Ja, väldigt tjock! Så nu får du öva att skriva!

Birgitta

(Skriver och läser) ”...i Herrens år 1303 på Finsta gård i Uppland. Min Herr Fader heter Birger och är lagman i Uppland. Min Fru Moder heter Ingeborg...” Snart ska Mor ska dö. *(Skriver och läser)* ”...och är släkt med kungen.”

Herr Birger

Vad sa du?

Birgitta

~~Jag bara läser det jag skriver.~~

Herr Birger

Vad sa du om Mor?

Birgitta

”Min Fru Moder heter Ingeborg och är släkt med kungen”.

Herr Birger

Du sa att hon skulle dö?

Birgitta

Jag såg det på henne.

Herr Birger

Mor är blek och trött för hon fött barn. Men hon ska inte dö. Det får du inte gå omkring och säga.

Birgitta

Jag menade inget illa. Förlåt Far. När jag blir stor ska jag bli som du Far, läsa, skriva lagen och bestämma mycket.

Herr Birger

Det tror jag säkert du ska! Förresten, du bestämmer väl inte för mycket över Karin? Tured tror att du drar ut henne på bus om nätterna?

Birgitta

Tured är en häxa.

Herr Birger

Så får du inte säga! Tured som är så snäll mot er.

Birgitta

Men hon är en snäll häxa. Du har själv sagt att vi inte ska tro på vad Tured säger!

Herr Birger

Det har jag väl inte sagt!

Birgitta

Jo, det har du visst! Flera gånger. Vi ska inte lyssna när hon berättar sagor, säger du, för det är bara dumt gammalt skrock.

(Fru Ingeborg med Israel i famnen och Tured kommer ut på gården utanför)

Tured

Sitt här i solen en stund, Fru Ingeborg. Det ska göra henne gott. *(Sopar)*

(Fru Ingeborg sitter och slumrar till)

Tured

Det är bäst jag tar Israel så kan Fru Ingeborg vila sig. (Tured ut med Israel)

Birgitta

Är du klar snart så vi kan läsa i Legendariet?

Herr Birger

Ja, vi läser en stund. Men du får inte säga så där om Tured!

Birgitta

Men Tured blev inte ledsen när jag sa så.

Herr Birger

Har du sagt till Tured att hon är en häxa?!

Birgitta

Ja. Flera gånger. Första gången blev hon alldeles allvarig och så sa hon, det är bara du som ser det, Birgitta. (*Läser i Legendar*) "Så bad Sankta Margareta innan hon fördes bort för att dödas. Den kvinna, som är svag efter att ha fött barn och därför läser om mig, hon ska bli befriad från sin smärta." Det är ju om Mor! Jag ska genast läsa för Mor!

Herr Birger

Birgitta!

Birgitta

Ja.

Herr Birger

Ringet mer spring om nätterna!

Birgitta

Jag måste skynda mig till Mor!
(*Hejlar sig när hon ser nunnorna komma*)

Scen 5

Nunnevisit

Personer

Fru Ingeborg, Nunnor, Syster Unnfrid, Syster Valfrid, Herr Birger, Birgitta, Karin, Fru Katarina

(Fru Ingeborg fortfarande slumrande)

SÅNG (5) LIKVALSEN

Nunnekören

Kära fru Ingeborg, Kära fru Ingeborg
Kära fru Ingeborg, Vi undrar en sak

Kan ni inte komma, Kan ni inte komma
Kan ni inte komma, Till oss när ni dött

Platsen blir den bästa, Platsen blir den bästa
Platsen blir den bästa, I kyrkan hos oss

Sen ber vi varje dag, Sen ber vi varje dag
Sen ber vi varje dag, Så fromt för er själ

Helvetet slipper ni, Helvetet slipper ni
Helvetet slipper ni, Det ordnar vi

Himlen blir ert hem, Himlen blir ert hem
Himlen blir ert hem, Det blir väl bra

Priset är som så, Priset är som så
Priset är som så, Ett slott eller två

Herr Birger

Vad är detta? Hur vågar ni tränga er på så här? Min hustru är alldeles för svag för att ta emot besök.

Syster Unnfrid

Herr Birger. Gud vare er nådig. Det är för att er hustru är så svag vi är här. Vi vill försäkra oss om att fru Ingeborgs kropp och själ hamnar i de bästa händer.

Herr Birger

Min hustru är alltid mycket skör när hon fött barn. Jag måste be er gå.

Syster Valfrid

Skänninge grundades av er kära släkting, Sankta Ingeborg. Därför vill ni väl att er hustru ska begravas hos oss?

Herr Birger

Min hustru ska inte dö! Hon ska inte dö nu! Och den dagen hon dör ska hon ligga i den nya Domkyrkan i Uppsala.

Syster Unnfrid

Bara hos oss kan ni vara säker på uppriktiga förböner.

Fortsättning SÅNG (5)

Nunnekören

Sen ber vi varje dag, Sen ber vi varje dag
Sen ber vi varje dag, Så fromt för er själ

Herr Birger

Så bra. Och det gör ni förstås, för släktskapets skull, utan att begära något i gengäld?

Syster Unnfrid

Nästan! Vi begär bara något ni ändå har så många av, flest i riket, har vi hört.

Fortsättning SÅNG (5)

Nunnekören

Priset är som så, Priset är som så

Priset är som så, Ett slott eller två

Herr Birger

Försvinn! Giriga är ni! Tror ni Jesus tog betalt för att be? Tror ni det?

Syster Valfrid

Alla måste tänka på sig. Alla kloster tar betalt numera.

Herr Birger

Ut härifrån, annars tar jag er till tinget och låter döma er för hemfridsbrott!
(*Herr Birger och nunnorna ut*)

(*Fru Ingeborg vaknar*)

Fru Ingeborg

Birger?

Birgitta

Är du vaken, Mor?

Fru Ingeborg

Var är Far? Jag tyckte han stod här. Birgitta, det är något jag vill säga till dig innan jag dör.

Birgitta

Far säger att du inte ska dö.

Fru Ingeborg

Lyssna nu. Far är mycket borta, det blir svårt för honom att ta hand om er. Jag har frågat Moster Katarina. Så. Gråt inte. Tänk på att jag får komma till himlen! Du är en duktig flicka. Jag har ordnat så Tured följer med. Allt kommer att bli bra.

Tured(in)

Birgitta, Fru Ingeborg är mycket sjuk, hon måste tillbaka till sängen nu.

(*Karin in. Tured och fru Ingeborg ut. Herr Birger in*)

SÅNG (6) DU SKA ALLTID FINNAS DÄR

Birgitta

Du ska alltid finnas där
När jag ropar rädd i natten

Karin

Du ska alltid finnas där
När jag slagit mig på knäna

Herr Birger

Du ska alltid finnas där
Att dela sorg och glädje med

Birgitta

Du ska alltid finnas där
När jag snavat uti dansen

Karin

Du ska alltid finnas där
När de andra varit dumma

Herr Birger

Du ska alltid finnas där
Att ta min hand under bordet

Alla

Du ska alltid finnas där
Att veta svar på alla frågor
Du ska alltid finnas där
Att stryka ömt på våra pannor

Birgitta

Du ska alltid finnas där
Du som ser när jag är ledsen

Karin

Du ska alltid finnas där
Du som ser när jag har ljugit

Herr Birger

Du ska alltid finnas där
Sträng och tyst när jag är yvig

Alla

Du ska alltid finnas där
Att veta svar på alla frågor
Du ska alltid finnas där
Att stryka ömt våra på pannor

(Herr Birger går till sitt skrivbord. Fru Katarina in med kläder till Karin och Birgitta)

Birgitta

Far? Skriver du? Moster ville att vi skulle visa våra begravningskläder.

Herr Birger

Mycket fint skrivet på ~~en~~ ~~flika~~

Birgitta

Du har inte varit vid Tinget på flera veckor. Har alla tjuvar och banditer blivit snälla?

Herr Birger

Nej, vi får nog hoppa över att läsa i Legendariet idag.

Birgitta

Moster sa att Karin och jag ska bo hos henne på Aspanäs nu. Att vi skulle fara efter begravningsölet i morgon?

Herr Birger

Dom sa att hon skulle dö, jag beställde till och med en gravsten, ändå fattade jag inte att hon kunde dö.

AKT II

Aspanäs i Östergötland (Hos Moster Katarina)

Scen 6

Kull med djävulen

Personer

Birgitta, Karin, Filippa, Magna, Jonna, Den Unga Kvinnan, Skuggan, Smådjävlar, Fru Katarina, Tured, Tjänsteflickor, "Får"

Magna

Birgitta, stanna! Varför är du ledsen?

Birgitta

Jag är inte ledsen.

Magna

Du är visst ledsen! Det var när Mor klappade om oss som du blev ledsen. Tycker du inte om Mor?

Birgitta

Jo, men ... Jag längtar efter min egen Mor.

Filippa

Igår när du grät... var det för det också?

Birgitta

Nej ...

Filippa

Men du grät?

Birgitta

Det var inte jag som grät. Det var Kristus. Han grät för att dom spikat upp honom på korset. Och då började jag också gråta.

Filippa

Du kunde väl inte höra honom gråta igår? Det där hände ju för länge sen!

Birgitta

Det sa jag också till honom.
Varför gråter du fortfarande?

Magna

Vad svarade han?

Birgitta

Jag gråter över alla dom som föraktar min kärlek, så sa han. Jag lovade att jag skulle hjälpa honom.

Magna

Men hur ska du kunna hjälpa honom?

Birgitta

Genom att göra så att människorna ser hans kärlek. Jag står inte ut med att han gråter.... Nu leker vi.

(De leker kull. Plötsligt stannar Birgitta upp och stirrar som förlamad rakt framför sig)

Jonna

Kull! Birgitta, jag sa kull!

Magna

Birgitta, du har den! Birgitta! Äsch, hon har "somnat". Vi går.

(Karin, Magna, Filippa, Jonna ut))

(Skuggan med Smådävlarna kommer. Smådävlarna jagar och kullar Birgitta tills Skuggan ger tecken till dom att sluta.)

SÅNG (8) DJÄVULENS SÅNG

Tycker du din grannes rock är snygg
Vill du ha den, bara ta den, knyck
Ingen ser dej, rocken klär dej
Bravo, bravo, fort du lär dej

Hi hi hi he he he ha ha ha ho ho ho

Jag dej lockar, hör jag pockar
Ner i mörkret jag dej lockar

Hi hi hi he he he ha ha ha ho ho ho

Jag kan dra dej, jag kan ta dej
Ner i mörkret kan jag dra dej

Hi hi hi he he he ha ha ha ho ho ho

Tycker du din grannes man är snygg
Vill du ha han, bara ta han, knyck
Ingen ser dej, frun hon blöder
När du huggit blir hon döder

Hi hi hi he he he ha ha ha ho ho ho

Jag dej lockar, hör jag pockar
Ner i mörkret jag dej lockar

Hi hi hi he he he ha ha ha ho ho ho

Jag kan dra dej, jag kan ta dej
Ner i mörkret kan jag dra dej

Hi hi hi he he he ha ha ha ho ho ho

Tycker du din drottningens makt är snygg
Vill du ha den, bara den ta, knyck
Ingen ser dej, bind den maran
Sen sätt på dejsjälvtiaran

Hi hi hi he he he ha ha ha ho ho ho

Jag dej lockar, hör jag pockar
Ner i mörkret jag dej lockar

Hi hi hi he he he ha ha ha ho ho ho

Jag kan dra dej, jag kan ta dej
Ner i mörkret kan jag dra dej

Hi hi hi he he he ha ha ha ho ho ho

Ljuga, svära, stjäla, döda
Synda, synda, synda, synda
Ljuga, svära, stjäla, döda
Det är sånt jag tycker om

Sen därmere, djupt därmere
Jag dej plågar, evigt plågar
Dag och natt du evigt gråter
Det är sånt jag tycker om
Det är sånt jag tycker om
Det är sånt jag tycker om

Hi hi hi he he he ha ha ha ho ho ho
Hi hi hi he he he ha ha ha ho ho ho
Hi hi hi hi hi hi hi hi hi hi hi hi hi
He he he he he he he he he he he he

Ha ha ha ha ha ha ha ha ha ha ha ha
Ho ho ho ho ho ho ho ho ho ho ho ho

(Den Unga Kvinnan in)

Den Unga Kvinnan

Du rör henne inte.

Skuggan

Jag kan inget göra så länge Hon skyddar dig. Men jag kommer tillbaka!

(Skuggan och Smådjävlar ut)

Fru Katarina

Birgitta! Magna! Alla flickor, var är ni? Det är dags att sömma!

Karin

Här är vi, moster.

Fru Katarina

Bra. Var är Birgitta? Varför sitter du där?

Birgitta

Jag fick så ont i hjärtat.

Fru Katarina

Då passar det bra att sitta still och sömma. Det är svårt att brodera med guldtråd, men så här illa får det inte se ut! Jag ska hämta mer tråd.

(Går)

Karin

Birgitta, sy då, annars blir moster arg.

Birgitta

Ja, jag ska... ~~det gör fortfarande litet ont i hjärtat...~~

(Tappar broderiet)

(Den Unga Kvinnan in, tar Birgittas Broderi och syr på det, lägger tillbaka det, ut)

Fru Katarina

Vem var det? Har ni haft besök? Men Birgitta, sitter du och drömmer nu igen!

(Tar upp broderiet och synar det)

Birgitta

Förlåt. Jag kunde inte arbeta. Jag satt och tänkte på att det gjorde så ont i hjärtat.

Fru Katarina
Karin, vem var den unga kvinnan som gick ut här jag kom?
Karin
Vi har varit själva sen moster gick. Jag lovar, vi har försökt att arbeta flitigt.
Fru Katarina
Det är bra... Det är bra... Det är mycket bra. Ni får fortsätta ...en annan dag.
Spring iväg till hushållssysslorna. Tured väntar!

*(Kaos och kakafoni, alla springer hit och dit, slammer, fåren bräker, flickorna kastar sig in i röran och busar.
Tured kommer och styr upp allt och börjar sen undervisa flickorna.)*

”SÅNG” (8) HUSHÅLLSRAPP

Tured

Nu ska jag lära er allt som jag kan
Allt som en husfru ska kunna
Och inte den minsta, minstaste rast
Man kan som husfru sig unna

Här kan ni se hur man särken ska tvätta
Man lägger i blöt, så får det sig sköta
En dag eller två, en dag eller två
Sen ska man skrubba, sen ska man banka
Gärna emot någon sorts planka
Man gnider och gnider, man sköljer och sköljer
Och sen så är särken så gnistrande vit
Så gnistrande vit, så gnistrande vit
Ja, så går det till när man särken ska tvätta
Ja, så går det till när man särken ska tvätta

Här kan ni se hur man ölet ska brygga
Man har litet vatten, malt och så humle
Man rör och man mäskar, vattnet det kokar
Det bubblar och sjuder, det pyser och puttrar
Ångorna stiger, ångorna doftar
Ångorna smakar så himmelens gott
Det bubblar och sjuder, det pyser och puttrar
Ångorna smakar så himmelens gott
Ja, så går det till när man ölet ska brygga
Ja, så går det till när man ölet ska smaka

Här kan ni se hur man golven ska sopa
Man sopar och sveper allt till en hög
Sen in under mattan med hela hm-hm

Ja, så blir det städat och fint i ditt hus
När mattan sen blir knögglig att gå på
Då är det bara att stampa på mattan
Trampa på mattan, ja, bara platta'n
Ångorna smakar så himmelens gott
Ja, så går det till när man golven ska sopa
Ja, så går det till när man golven ska sopa

Här kan ni se hur man fåren ska klippa
Först det gäller att fåret fånga
Sträck ut din hand och i hornen greppa
För sent men en klöv kan också duga
Här har du om svansen ett stadigt tag
Sen det gäller att saxen hitta
Så klipper du här, så klipper du där
Så klipper du fram, så klipper du bak
Ja, så går det till när man fåren ska klippa
Ja, så går det till när man fåren ska klippa

Nu har jag lärt er allt som jag kan
Allt som en husfru ska kunna
Sen, ett litet glas, eller kanske två
Man kan, som husfru, sig unna

Scen 7

Bröllop

Personer

Fru Katarina, Birgitta, Herr Birger, Karin, Ulf, Magnus, Bröllopgäster

Fru Katarina

Birgitta! Skynda dig! Din far har kommit! Han är uppe i Lilla Salen!
Han väntar på dig.

Birgitta

Far! Jag kommer! Goddag far! Vad jag har längtat efter Far! Har Far med sig Legendariet? Här har de inga böcker, jag har längtat så efter att läsa!

Herr Birger

God dag, Birgitta. Jag har kommit för att prata med dig. Om framtiden. Jag har talat med Gudmar Magnusson. Vi har kommit överens om att du ska gifta dig med hans son Ulf.

Birgitta

Det vill jag inte.

Herr Birger

Ulf är en mycket bra ung man.

Birgitta

Jag vill inte gifta mig med nån. Hellre dör jag. Mor sa att jag skulle passa i kloster.

Herr Birger

Det är mycket som är förändrat sen Mor dog.

Birgitta

Du är också förändrad.

Herr Birger

Vad sa du?

Birgitta

När kommer Den Nya Tiden?

Herr Birger

Det blev inte som jag trodde. Det är oroliga tider. Vi stormän måste hålla ihop om vi inte ska förlora vår makt till kungen.

Birgitta

Och därför måste jag gifta mig med Ulf Gudmarsson?

Herr Birger

Mor hade rätt i att du är duktig på att skriva och läsa. Men för det behöver du inte gå i kloster. När du var liten sa du att du skulle bli som jag, ”skriva lagen och bestämma mycket”, kommer du ihåg?

Birgitta

Ja, och du förklarade aldrig för mig att kvinnor inte skriver lagen!

Herr Birger

Du var så ivrig, jag hade inte hjärta. Dessutom visste jag ju att du en gång skulle bli stormansfru och i alla fall skulle få ”bestämma mycket”!

Birgitta

Det enda ställe där jag kan få skriva och läsa är i kloster. Det är en annan sak också. Jag har lovat att hjälpa Kristus på korset, så att han inte ska behöva blöda så mycket.

Herr Birger

Det kan du göra som gift också. Kanske mycket bättre än om du är i kloster. Kloster, Birgitta, jag tror du snart skulle tycka att det är en för liten värld.

Birgitta

Mor dog av alla barn hon måste föda.

Herr Birger

Birgitta, du måste förstå, jag har redan bestämt med Ulfs far. Bröllopet sker idag.

Birgitta

Har inte Far alltid sagt att i Uppland får en kvinna bestämma mer än i något annat landskap?

Herr Birger

Det är riktigt. Men jag har aldrig sagt att hon skulle bestämma allt själv!

Birgitta

Nu bestämmer Far allt själv!

Herr Birger

Som nurna skulle du inte bestämma nåt själv.

Birgitta

Jag hade tänkt bli den som bestämmer över nurnorna!

Herr Birger

Kan tänka mig det. Som stormansfru bestämmer du mycket och har också många möjligheter att hjälpa dom som har det svårt. Här kommer din moster. Hon hjälper dig med kläderna. Jag ska tala med din syster, hon får Ulfs bror Magnus till man.

(Går)

Fru Katarina

Nu ska vi se om manteln passar.

Birgitta

Det är en sak jag vill säga.

Fru Katarina

Fick jag inte med mig guldbanden?

Birgitta

Moster. När jag hade ont i hjärtat, det var för att Han jagade mig. Djävulen.

Fru Katarina

Men här är dom ju!

Birgitta

Jag måste få säga det till nån. Han var så hemsk.

Fru Katarina

Slog han dig, var det därför du fick ont i hjärtat?

Birgitta

Just som jag trodde att han skulle fånga mig så var han borta. I stället kom Jungfru Maria.

Fru Katarina

Det är bra att du berättar det här för mig, Birgitta. Men berätta det inte för någon annan. Inte för någon. Det går aldrig väl om folk börjar prata om att du får besök av ... Den Onde.

Birgitta

Först var jag väldigt rädd men nu tänker jag mest på att Jungfru Maria skyddar mig. Tror Moster det betyder att Gud har tänkt mig för nåt särskilt?

Fru Katarina

Det som först väntar dig är att träda i brudstol. Få se nu om jag kan få banden att sitta fint. Det tar litet tid, men sen kan det ibland vara trevligt att vara gift!

Karin

Kommer du inte ihåg att vi träffade dom på kungadansen?

Birgitta

Vet inte.

Karin

Ulf, det var han som ...

Birgitta

...såg ut som en gris!

Karin

Magnus, han....

Birgitta

... såg ut som en kanin!

Karin

Tänk, så mycket gäster för vår skull!

Birgitta

Önskar det vore bara för din skull!

Magnus

Far säger att dom var med på kungadansen.

Ulf

Kan det va den där barnsliga flickan? Hon som försökte lura i oss att hon kunde läsa!

Hopplös!

Magnus

I så fall hade hennes syster blå sammetsband i håret! Lika blå som hennes ögon!

Ulf

Hon var hopplöst barnslig!

Karin

Titta, se, dom kommer där!

Birgitta

Jag ser ingen gris så skär?

Karin

Grisen riddare har blivit!

Birgitta

Han har tagit vuxenklivet!

Birgitta

Växt i sina tänder haren har!

Karin

Så vacker, kors i alla mina dar!

Magnus

Vem är det som gör såna hopp?

Ulf

Barnungen som inte växt opp!

Magnus

Det är hon med ögon så fina!

Ulf

Den andra alltså... ett av problemen mina!

Magnus

För såna ögon jag kan dö!

Ulf

Barnunge? Nej, en grann mö!!

SÅNG (9) KVARTETT
TÄNK VAD JAG ÄR KÄR

Karin: Han är så vacker
Han är så ståtlig
Han är så grann att titta på
Han är så hövisk
Han är så ädel
Han är en fager riddare

Magnus: Hon är så vacker
Hon är så ljuvlig
Hon är så grann att titta på
Hon är så stjärnögd
Hon är så ädel
Hon är en fager ungmö

Tänk vad jag är kär
Kär i honom där
Kom och dansa med mig
Blir yr att se på dig

Tänk vad jag är kär
Kär i henne där
Kom och dansa med mig
Blir yr att se på dig

Birgitta: Är han grisskär?
Är han finmig?
Nej, han går bra att titta på
Är han gammal?
Är han skallig?
Nej! Han är en fager riddare

Ulf: Är hon hopplös?
Är hon barnslig?
Nej, hon har vuxit lite grand
Är hon glosögd?
Är hon torrboll?
Nej! Hon är en fager ungmö

Tänk om jag blir kär
Kär i honom där
Liknar inte mig
Blir yr att se på dig

Tänk om jag blir kär
Kär i henne där
Hur kan det bli så
Så grann att titta på

Alla 4:

Karin: Han är så vacker
Han är så ståtlig
Han är så grann att titta på
Han är så hövisk
Han är så ädel
Han är en fager riddare

Magnus: Hon är så vacker
Hon är så ljuvlig
Hon är så grann att titta på
Hon är så stjärnögd
Hon är så ädel
Hon är en fager ungmö

Birgitta: Är han grisskär?
Är han finmig?
Nej, han går bra att titta på
Är han gammal?

Ulf: Är hon hopplös?
Är hon barnslig?
Nej, hon har vuxit lite grand
Är hon glosögd?

Är han skallig?
Nej! Han är en fager riddare

Är hon torrboll?
Nej! Hon är en fager ungmö

Alla 4:

Karin: Tänk vad jag är kär
Kär i honom där
Kom och dansa med mig
Blir yr att se på dig

Magnus: Tänk vad jag är kär
Kär i henne där
Kom och dansa med mig
Blir yr att se på dig

Birgitta: Tänk om jag blir kär
Kär i honom där
Liknar inte mig
Blir yr att se på dig

Ulf: Tänk om jag blir kär
Kär i henne där
Hur kan det bli så
Så grann att titta på

Birgitta

Tycker du om att läsa?

Ulf

Jag vet inte.

Birgitta

Vad då, vet inte? Legendariet, den kan jag läsa om och om igen. Har du läst den?

Ulf

Nej. Jag läser inte.

Birgitta

Men nu kan du börja! Jag har många böcker. Jag har Bibeln på svenska. Munkarna i Uppsala har översatt den åt mig. Jag ska läsa högt för tjänstefolket om kvällarna.

Ulf

Jag tycker du är väldigt söt, men jag kan inte läsa.

Birgitta

Far! Far! Visste du det, att Ulf inte kan läsa? Det vågade du inte berätta för mig!
Jag kan lära dig läsa, vill du det?

Ulf

Det vill jag! Du är mycket söt!

AKT III

På Ulvåsa i Östergötland (Birgittas och Ulfs hem)

Scen 8

Stormansfrun

Personer

Spetälska, Märta, Ingeborg, Katarina, Karl, Birger, Bengt, Birgitta (syns att hon väntar barn), Karin, Ulf, Magnus, Tured

(Spetälska klädda i trasor, med skramlor i handen.)

SÅNG (10) SPETÄLSKAS SÅNG

Spetälska

Vi stryker utmed väggarna
Vi springer fort som rädda möss
Vi hastar över broarna
Vi gömmer oss i skogarna
Vi jagas bort av människan
Vi hatas bort av människan

Barn som retas

Undan, ni smutsar ner!!
Fula, fula trollen, ni får inte stå här
Fula, fula trollen, ni får inte gå här
Inte stå, inte gå, bort, bort, bort

Spetälska

Men

När glåporden tystnat, när stan ligger mörk
När nattvakten somnat så sött på sin post
Vi tar av oss vår skramla, trär av oss vår dräkt
Vi rätar på kroppen, bär huvudet högt
Vi går långsamt och värdigt, skrider i mak
För nu kan vi vara just så som vi är
Alldeles vanliga, alldeles som ni

Vi letar efter givmildhet
Vi tigger er om medlänsla
Vi frågar efter kärleksord
Vi vädjar om en kram ibland
Ni vill ej se oss här bland er
Ni vill ej blanda er med oss

Barn som retas

Undan, ni smutsar ner!!
Fula, fula trollen, ni får inte stå här
Fula, fula trollen, ni får inte gå här
Inte stå, inte gå, bort, bort, bort

De spetälska

Snälla, söta, ge oss ett bröd!

Snälla, söta, ge oss att dricka
Snälla, söta, ge oss värme ett slag

Birgitta

Vad gör ni barn? Att ni inte skäms!

Karl

Men alla barn retar dom!

Birgitta

Men så får inte ni göra. I stället ska ni hjälpa. Kära, förlåt mina barn. Och Karl och Birger, vad gör ni här ute? Ni skulle läsa latinläxan. Men det skadar inte att ni hjälper till, ni också. Kära, stig fram och sitt ner. Vi ska tvätta era fötter och lägga om era stackars sår. Märta, hämta groblad! Ingeborg och Katarina, hämta stora karet!

Karin

Nu skulle dom se dig, alla dom som pratar om dig.

Birgitta

Karin! Lillasyster!

Ingeborg

Moster Karin! Vill du hjälpa oss att lägga blad på dom sjuka?

Katarina

Ja, kom Moster Karin!

Karin

Birgitta, är det verkligen klokt att låta barnen göra sånt? Dom kan bli smittade!

Birgitta

Jag vill att mina barn ska lära sig medlidande. Så, känns det bättre nu? Följ med flickorna, så ska dom duka fram soppa och bröd. ~~Vad var det du sa? Att dom pratar om mig? Barn, nu var ni duktiga. Ta varsitt äpple i matkällaren när ni är klara.~~

Bengt

Vi får godsak! Vi får godsak!

Karin

Du vet, det skvallras så mycket. Dom överdriver säkert.

Birgitta

Berätta nu. Pojkar, kom ihåg läxan! Jag kommer och förhör er sen.

Karin

Kan du latin?

Birgitta

Jag brukar sitta med när magister Nils kommer. Nå?

Karin

Vart man kommer så pratar folk om dig. Jag var på fest hos Fru Så. Man pratade om dig och drottningen. Att ni hade guldbroderade klänningar båda två när ni var på slottet i Stockholm, att ni drack vin. Och att ni satt och åt det vita sockret med sked!

Birgitta

Det måste vara fru Såsom som skvallrat!

Ulf

Birgitta! Birgitta! Bud från drottningen. Hon och Kungen kommer till Kungsgården i Vadstena i morgon. Drottningen önskar din hjälp där. Karin, kära svägerska, välkommen till Ulvåsa! Är inte Magnus med dig?

Karin

Din bror kommer där!

Ulf

Magnus! Nu ska vi ha fest! Tured! Säg till om två tunnor öl! Vi sätter oss här borta.

Birgitta

Mat också! Goddag, Magnus. Mat också, Tured! Vad jag kommer ihåg så smakade Fru Såsom minsann själv på både vin och socker! Som drottningens hovmästarinna måste jag ändå tillåta mig vissa vanor!

Karin

Det måste du. Och säkert överdrev fru Så. Det tror jag. Hon är så avundsjuk på att du blev hovmästarinna.

Birgitta

Fru Så! Det skulle just sett ut! Hennes mor kom ju från en fattig familj. Fru Så. Hon kan inte skriva, inte läsa! Och politik och lagar, det tror hon väl är namn på godsaker från Frankrike! Och särskilt vackert är hon inte.

Karin

Men det kan hon väl inte hjälpa.

Birger

Mor, Karl tog ~~en~~ äpplen!

Birgitta

Så, så! Jag ska tala med honom sen. Jämt ska han ta för sig, alltid göra sånt han inte får. Men när han ler och kastar med håret då förlåter alla genast, jag också. Han kommer att ge mig mer bekymmer än alla de andra barnen tillsammans. Vad var det nu vi pratade om? Drottningen! Det är inte bara det att drottningen ska lära sig svenska, och att hon ska ha hjälp och råd. Jag måste hålla efter kungen också. Han vill gärna glömma att det är vi stormansfamiljer som valt honom, inte tvärtom, att han ska följa våra råd, Nu ska du få höra! Han har börjat prata om att Sverige borde ha en landslag, en lag för hela riket.

Karin

Men är det inte bra, att alla döms lika, var man än bor?

Birgitta

Jo, men det betyder också att kungen samlar mer makt hos sig själv, att han kan syna alla.

Karin

Men är inte det bra?

Birgitta

Lagmännen skulle inte alls få samma makt i sina län längre. Ulf och Magnus är ju lagmän och ... Äsch, sånt här har du aldrig förstått dig på!

Karin

Nej, det är nog sant.

Birgitta

Jag har börjat skriva en "Konungaspegel".

Karin

Jag förstår inte hur du hinner!

Birgitta

Tured! Utan Tured skulle det aldrig gå! Kungen behöver det, en bok med ideal för hur en kung ska vara ...

Ulf

Inte vill han lyssna på sånt. Han vill leva rikt och lyckligt.

Birgitta

Det vill jag också! Med dig, med barnen, med alla fester. Men man måste ändå ha ideal. Att bara njuta, kan det vara rätt?

Ulf

Men det gör du ju inte! Du har en sjukstuga, på fredagarna bjuder du in tolv fattiga för att tvätta deras fötter och ge dom mat, du läser ur Bibeln för tjänstekvinnorna när dom sitter och syr om kvällarna. du är drottningens hovmästarinna, och vi sköter hela den här gården! Det är väl inte att "bara njuta"?!

Birgitta

Ändå kommer det stunder då jag har så ont samvete!

Ulf

Ha inte det! Se på mig! Jag gör inte hälften så mycket gott som du. Jag äter och dricker hur mycket jag vill, jag njuter av livet. Jag tror det är det som är meningen med livet, leva gott med dom vi älskar! Du är vacker och jag älskar dig! Det är det som är livet, det räcker!! Magnus, mer öl!

Birgitta

Jag älskar dig också.

Karin

Tänker du på det ibland, att du inte ville gifta dig?

Birgitta

Inte nu längre. Jag var så ung. Det är väl lätt att man har såna där fantasier då. Man tror att man är utvald till nåt särskilt. Men att vara lagmanshustru, drottningens hovmästarinna och snart åttabarnsmor, det kanske var det där särskilda som jag skulle bli. Kom, vi går in till barnen, dom blev så glada att se dig!

Magnus

Nu ska det bli gott med litet mat! Förresten, hur är det med Gudmar?

Ulf

Han har det bra på skolan i Stockholm. Men alldeles före ni kom, red det förbi ett följe som varit i Stockholm. Dom berättade att det gick en ond sjuka där. Vi blev så oroliga. Många hade dött. Så fort det gryr i morgon börjar jag resan upp till Stockholm.

AKT IV

Scen 9

Pilgrimsleden till Santiago del Compostela

Personer

Den Unga Kvinnan, Birgitta, Ulf, Tured, Pilgrim A - C, Karl, Birger, Pilgrimer

(Den Unga Kvinnan frågar. Olika personer vandrar förbi och svarar henne.)

Den Unga Kvinnan

Pilgrim A

Varför går du?

För att sona.

Vad har du att sona?

Mina synder.

Vilka är dina synder?

Jag slog ihjäl honom.

Vem slog du ihjäl?

Min man.

Varför gjorde du så?

Jag älskade en annan.

Den Unga Kvinnan

Pilgrim B

Varför går du?

För att bedja

Vad ska du be om?

Ett mirakel.

Vad för mirakel?

Att lillan ska bli frisk.

Den Unga Kvinnan

Pilgrim C

Varför går du?

Jag vill ut.

Ut på vad?

På äventyr.

Den Unga Kvinnan

Karl

Varför går du?

För att alla gör det.

Vilka alla?

Alla som är rika.

(Karl går åt ett eget håll och sätter sig)

Den Unga Kvinnan

Varför går du?

Vilka svar?

Birger

För att söka svaren.

Meningen med livet

Den Unga Kvinnan

Varför går du?

När lovade du?

När trodde du det?

Vad mer?

Vem sörjer du?

Vad mer?

Vad mer?

Vad mer?

Vad förstår du inte?

Vad glömde du?
använda det till?

Vad var det då?

Birgitta

För att jag lovade det.

När jag trodde jag skulle dö.

När jag födde min flicka.

För att jag sörjer.

Min döde pojke.

Vad då "mer"?

Räcker inte sorg?

Att jag inte förstår.

Att jag kunde glömma bort.

Det var nåt med mitt liv, vad jag skulle

Det är det jag glömt!

(Vid pilgrimsålet knäböjer alla och ber)

SÅNG (11) VÅR FADER

Vår fader, du som är i himlen.

Låt ditt namn bli helgat.

Låt ditt rike komma.

Låt din vilja ske, på jorden så som i himlen.

Ge oss idag det bröd vi behöver.

Och förlåt oss våra skulder, liksom vi
har förlåtit dem som står i skuld till oss.

Och utsätt oss inte för prövning,

utan rädda oss från det onda.
Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet.
Amen.

(Birgitta och Ulf blir ensamma kvar i bön medan de andra vandrar tillbaka.)

(Birger upptäcker Karl där han sitter)

Birger

Ta av dig märket!

Karl

Aldrig i livet! Beviset för att jag varit vid Den helige Jakobs grav!

Birger

Just det, beviset. Men du har aldrig varit där! Du stannade hellre här och åt kakor, och drack öl!

Karl

Hur tror du att jag kan ha ett märke om jag inte varit där?

Birger

Hur tror du ... Tror du jag är född igår? I varenda by finns skojare som säljer märken.

Karl

Men det här är en äkta snäcka från Den helige Jakobs grav! Känn på den!

Birger

Klart den är äkta. Men du är inte äkta! Det är inte du själv som varit där och hämtat den. Du har inte knäböjt vid Den helige Jakobs grav!

Karl

Ge mig tillbaka min snäcka!

(Karl jagar Birger, ut)

(Ulf upptäcker att han och Birgitta är ensamma kvar. Under vandringen tillbaka faller Ulf plötsligt ihop)

Birgitta

Ulf! Ulf! Gode Gud, hjälp Ulf, Söte Gud, låt honom få leva. Säg vad jag ska göra så han får leva!

Den Unga Kvinnan

Du ska göra Gud känd i världen. Du är den som ska göra Guds vilja känd i världen.

Ulf

Birgitta.

Birgitta

Ulf. Käraste. Jag var så rädd. Jag trodde du skulle dö.

Ulf

Birgitta, var rädd om dig. Du tror jag inte ser, att jag inte förstår... Dina sår på armarna.

~~Det tog många år innan jag förstod.~~ Att du droppar glödhet talg på dina armar.

Jag vet

Birgitta

Annars glömmer jag hur Kristus led.

Ulf

Jag vet.

Birgitta

När vi fick den nya sängen... visste du?

Och du sover

Ulf

~~Jag visste.~~ Du sov på golvet när jag inte var hemma.

Birgitta

~~Det var inte så mycket som jag ville ha på skämde jag för att jag köpte tyg så mycket om en mjuk säng!~~

tygkar

Ulf

Var inte så sträng mot dig själv. Du hjälper inte Gud med att plåga dig själv!

Birgitta

Försiktigt! Orkar du gå? Kom, ta min hand!

Ulf

~~Herre, vis mig en väg som jag kan gå. Herre, söte Gud. Här trösk ut sår i min hand, din finger~~

(Musiken in i sang 5
Luska alltid i min hand)

Scen 10

Ett hus invid Alvastra kloster
Hon måste kunna ensam stå

Personer

*Birgitta, Märta, Ingeborg, Katarina, Cecilia, Den Unga Kvinnan,
Tured, Skuggan*

(Musiken fortsätter tills vi ser Birgitta igen, ensam och sorgklädd, sätter sig vid ett skrivbord)

Birgitta

Herre, visa mig en väg som jag kan gå. Herre, söte Gud.

(Skuggan och Den Unga Kvinnan in från var sitt håll)

~~Den Unga Kvinnan
 Var gör du här? Går du ut?
 Skuggan
 Hon skruter med sitt nya enkla linne. Jag vet vad hon tänker på. Jag
 gånande målbord och vackra klänningar!
 Den Unga Kvinnan
 Tänk! Här är bastardet!
 Skuggan
 Ha, ha, jag ska i alla fall fortsätta att plåga henne med frestelser.
 Den Unga Kvinnan
 Och jag ska fortsätta att hjälpa henne!~~

Cecilia

God morgon, Mor. Mor?

Birgitta

God morgon, Cecilia. Mor skriver. Lek en stund.

7, 11 2!

Cecilia

Märta!

Märta

Kom, får jag en kram! Var är Mor? Mor, det är jag, Märta. Jag kommer från Ulvåsa, dom undrar om du inte ska komma hem snart? Folk tycker det är underligt att du stannar här. ~~Alvåsa. Jag ska fortsätta att hjälpa henne!~~

här i klostret
 efter att för dog

Birgitta

Här är mitt hem nu.

Märta

Men Ulvåsa då? Sker det något där?
~~Men Ulvåsa då? Sker det något där?~~

Birgitta

Ulvåsa är inte riktigt som här.
~~Ulvåsa är inte riktigt som här.~~

Märta

Det är det väl. Men bara skröter om det är dig.
~~Det är det väl. Men bara skröter om det är dig.~~

Birgitta

Skäter om eller? Men jag vill inte behålla en
 bestämmer över mig. Inte min son eller någon annan människa.
~~Skäter om eller? Men jag vill inte behålla en
 bestämmer över mig. Inte min son eller någon annan människa.~~

Märta

Karlar för alltid. Men jag vill inte behålla en
~~Karlar för alltid. Men jag vill inte behålla en~~

Birgitta

Karl är en man som styr sina pennningar på höjden. Men jag älskar
~~Karl är en man som styr sina pennningar på höjden. Men jag älskar~~
 som jag älskar alla er barn.

Märta

Varför kommer du inte hem, ~~du~~ till Ulvåsa, mor?

Birgitta

Flicka, hustru, mor, änka. Kvinnolivets alla delar har jag upplevt. Nu är jag fri

~~Det ser jag inte~~

Märta

~~Det ser jag inte~~

Birgitta

~~Det ser jag inte än. Jag vet bara att jag ska stanna här och inte gå till Cecilia.~~

Lilz

Märta

Cecilia då? ~~Det kan inte vara så roligt för henne att bo här. För Mor tycker jag tänker att en Dongs, ja det är ju en Dongs, det är ju en Dongs som är här.~~

~~Det kan inte vara så roligt för henne att bo här. För Mor tycker jag tänker att en Dongs, ja det är ju en Dongs, det är ju en Dongs som är här.~~ *ser Lillevor dog och 12.*

Birgitta

Dom kan stanna här.

Märta

Var då?

Birgitta

Katarina och Ingeborg. Dom kan stanna. Bo här ett tag. Det blir roligt för Cecilia.

Märta

Hur visste Mor? Jag du uträvvi kom?

Birgitta

Du luktar.

Märta

Jag väntade mig i morse.

Birgitta

~~Ingeborg luktar som man gör när man sover. Du tänkte att dom skulle gå för att bevisa mig att följa med, är det sant? Märta, du tänkte rätt, jag är rörd att se dom. Det blir bra för Cecilia med sällskap.~~

Märta

Så Mor stannar här? ~~(Märta)~~

Birgitta

Herre, visa mig en väg som jag kan gå. Herre, visa mig en väg som jag kan gå. *(Tycks "somna", stirrar rakt framför sig)*

(Ingeborg, Katarina, Cecilia in)

Katarina

Mor? Mor?

Ingeborg

Sover hon?

Katarina

Cecilia

~~Det ser jag inte~~ nästan varje dag händer det så där. Det kan vara att hon är trött för

ibland går hon inte och lägger sig på hela natten, hon bara skriver och skriver.

~~_____~~ Urtid

Jag tror det är för hon känner sig ensam sen Far dog.

~~_____~~ Carolin

Jag längtar till att vi ska gå till sjukstugan igen!

~~_____~~ Urtid

Ja, och tvätta dom sjukas sår.

Ingeborg

Och sväppa efter! Förriksom! Killa!

Och!

Kom! Keker!

(*Fläckorna ut*)

Den Unga Kvinnan

Har du glömt? Du är den som ska göra Gud känd i världen.

Skuggan

Ha, ha, det är bara jag som har dig! Det här är själv, ha det rätt, att DU skulle vara den som ska göra Gud känd! Ha, ha, ha!!! Jag ska dra ner dig i helvetet! Hi hi hi! He he he!

Den Unga Kvinnan

Nej! Det är Guds moder som talar. Lita på att det är jag!

Birgitta

Jag ska göra Gud känd i världen?

Skuggan

Ah, nej! Tro henne inte! Nej, nej, nej!

Birgitta

(*"vaknar", skriver intensivt*)

Jag ska göra Gud känd? Jag ska göra Guds vilja känd!

Det är det jag ska göra!!! Tured! Min mantel! Vi ska till klostret och låna hästar.

Tured

Ja, Birgitta gå ut! Det är inte du, Birgitta, som ska göra Gud känd! Se till att du blivit klar, det räcker med självasår! Jag tycker inte om att rida de som Fru Birgitta!

Scen 11

Förnäma Fruarna i Vadstena

Personer

Fru Så, Fru Såsom, Fru Såsi (som nog är litet såsigt läspande)

Fru Såsom

Fru Så! Goddag! Vilken skandal!

Fru Så

Fru Såsom! Vilken fruktansvärd skandal! Hela Sveriges rike har hon skämt ut!

Fru Såsom

~~.....~~

Fru Såsom

Hon har alltid gjort sig så märkvärdig. Jag tycker det är skönt att det äntligen är någon som har satt henne på plats.

U²?

Fru Såsi

Vem har satt vem på plats? Faktiskt förstår jag inte alls.

Fru Så

Fru Såsi! Vet du inte det?

Fru Såsom

Men Fru Såsi! Det som alla pratar om?

Fru Såsi

Jag har legat i barnsäng den senaste månaden.

Fru Såsom

Vad har du för tråkiga tjänsteflickor som inte skvallrar?!

Fru Så

Fru Birgitta fick storhetsvansinne! Hon skrev brev till kungarna i Frankrike och England och sa åt dom, hon sa åt kungarna, att dom måste sluta föra krig mot varandra!

Fru Såsom

Och kung Magnus skrev snällt ett följebrev. ~~.....~~ "Gud har besökt vårt land och uppenbarat sig för en viss Fru Birgitta."

Fru Så

Frankrikes kung läste brevet och läste åt sidan.

Fru Såsom

Englands kung inte ens läste det.

Fru Så

Ingen av dom käckade med ett svar.

Fru Såsom

Det är väl klart. När hon hotar dom med helvete! Eftersom deras krig har sänt tusentals oskyldiga soldater i döden. Inte skulle jag svara på sådana brev!

Fru Så

Nu får han stå där med skammen, kung Magnus. Att han stöttat en liten bondfru!

Fru Såsi

Beste Fru Birgitta själv med breven?

Fru Så

Nej, nej. Liten ondskame har hon inte.

Fru Såsom

Även om det inte är mycket. Prior Peter.

högskola

Fru Så

och Biskop Hemming gick med breven.

Fru Såsom

Till Påven i Avignon gick dom också. Och sa till honom att flytta tillbaka till Rom. Som om han skulle bry sig!

Fru Så

Stackars karlar! Att skämma ut sig så inför Påven! Men dom får skylla sig själva. Alltid har dom svansat för Fru Birgitta, karlarna.

Fru Såsom

” Fru Birgitta, vad tycker Fru Birgitta om den nya lagen?”

Fru Så

”Fru Birgitta, Kungen undrar om Fru Birgitta kan hjälpa Drottningen att lära sig det svenska språket?”

Fru Såsi

” Kan Fru Birgitta hjälpa oss att skriva brev, Fru Birgitta som skriver så snyggt!”
Men jag förstår karlarna. Hon är så tjugig... Så älskvärd...

Fru Såsom

Dessutom vill hon ha ett eget kloster! Men det sa Påven också nej till.

Fru Så

Nu ska hon väl fått sig en näsbränna! Så man kan få slippa höra om hennes drömmar! ”I natt uppenbarade sig Jungfru Maria för mig. Hon sa att ni genast måste sluta med ert syndfylla liv, annars kommer ni att få ett hemskt straff!” Åh, jag är så trött på att höra om hennes drömmar!

Fru Såsi

Men det konstiga är att många gånger händer det så där sen, som hon sagt att det skulle hända.

Fru Såsom

Äsch, hon får hålla på så där för att hon är rik och tillhör stormansfamiljerna!

Fru Så

Annars skulle folk säga det rent ut,
hon är en spåkärning, en häxa!

Fru Såsom

Nu ska ni få höra vad som hände sist hon var i Stockholm. Hon var på väg upp till Slottet. Så hör hon nån som ropar ”Se upp, Fru Birgitta!” uppifrån ett av husen. Hon tittar upp och då får hon en hink pissvatten över sig! Den som hällde det vattnet verkar inte uppskatta hennes ”älskvärdhet”!

Fru Så

Ni ska få höra resten av historien! Min man känner ju Birgittas bror, Israel. När Fru Birgitta fick vattnet över sig rörde hon inte en min. Men på kvällen bad hon sin bror gå med en hälsning till mannen som hållt ut pissvattnet. Hälsningen var att om han inte bad om ursäkt så skulle han snart bada i sitt eget blod. Han hälsade tillbaks att han inte brydde sig ett skvatt om Fru Sierskans spådomar. Och han h a d e ropat ”Se upp” innan han tömde hinken, så nån ursäkt behövdes inte. Ett par dar senare blödde han så mycket näsblod att han dog!

Fru Såsi

Det är kusligt. Jag tycker det är kusligt.

Scen 12

B. Högström/Länköping

Personer

Biskop Martinus, Stefanus (Biskopens sekreterare), Birgitta

Sekreteraren

Ers Högvördighet, det är en kvinna som söker er. Jag tror det är den där
färringen från Alvastå.

Biskopen

Min käre Stefanus, ett mer vårdat språk, om jag får be. Hon är av Stormansät.

Stefanus

Snarare är hon av Dävlens ätt. Folk säger att hon är en trollpacka.

Biskopen

Stefanus, jag varnar dig, såna ord en gång till och du åker ut med näsan före!

Stefanus

Kan jag hjälpa vad folk säger?

Biskopen

Visa in henne. Och håll den tunga i styr!

Sekreteraren

Ja, ja. Och Ers Högvördighet ska hålla fingrarna i styr, hon är vacker, den här
Stormansfrun.

Biskopen

Stefanus!

Sekreteraren

Jag går, jag går. Fru Birgitta, var så god! Ers Högvördighet, fru Birgitta!

Biskopen

God dag, fru Birgitta. Det är en stor glädje att få göra er bekantskap.

Birgitta

Det är vänligt av Biskopen att ta emot mig. Jag går rakt på sak. Jag kommer med
bud från vår Skapare. Det var Jungfru Maria som talade till mig i en uppenbarelse.
Ett ögonblick, jag ska läsa upp den för er.

Sekreteraren

Ers Högvördighet ser väl hur vacker hon är . . .

Biskopen

Stefanus! Jag tror inte du behöver härnne längre!

Sekreteraren

Så? Ers Högvördighet är så ivrig?

Biskopen

Du missuppfattar. Det är din näsvishet jag inte behöver!

Sekreteraren

Då tar jag min näsvishet och går. Det här kommer det att pratas länge om...
... Biskopen och den vackra änkan, fru Birgitta ... ensamma ... på helig mark...

Biskopen

Stefanus, du stannar här.

Sekreteraren

Jag stannar. Jag stannar.

Birgitta

Hu har jag uppenbarelserna här. "Biskop Martinus lever inte som en Kyrkans man utan att han har lika många älskarinnor som härterna har fingrar."

Sekreteraren

Nämen, så fasansfullt, tänk vad de högre uppenbarelserna ändå kan avslöja...
... sånt som man inte ens skulle kunna ana annat.

Birgitta

"Gå och tala med Biskop Martinus. Säg honom att han genast bättrar sig!"

Biskopen

Om det skulle vara sant, det ni talar om, så tror jag inte kvinnorna själva skulle ha något att klaga på.

Birgitta

Säkert inte. Men det är en stor synd ni begår.

Biskopen

Det är många ankors i gårdarna häromkring. Det är ensamt att vara änka. Hur är det nu, är inte Fru Birgitta själv änka?

Birgitta

Jo, men nu är det er, inre ankorna, det gäller.

Biskopen

Inte kan jag tänka på mig själv i första hand! Man får alltså lieta hänsyn till andras behov också.

Sekreteraren

Biskopen har alltid varit mysket för välgörandet!

Birgitta

Det är alldeles skamligt hur ni pratar, båda två.

Biskopen

Det var ni som drog upp ämnet. Jag pratar gärna om något annat.

Birgitta

Är ni inte alls rädd för Helvetets plågor?

Biskopen

Det ska fru Birgitta veta, att jag är alldeles till vanvett rädd.

Birgitta

Varför lever ni då som ni gör?

Biskopen

Om allt bara blir plåga efter döden, så kan väl vår stund på jorden vara glad!

Birgitta

Men det är ju vår stund på jorden som bestämmer hur vi får det efter döden! Och det är aldrig för sent att börja ett nytt liv. Den goda viljan, tillsammans med Vår Frus bönor, kan fortfarande rädda...

Biskopen

Min Gud är inte er Gud! Min Gud är generös och förlåtande, ingen sträng domare.

Birgitta

Er själ är i fara, det bryr ni er tydligen inte om. Men också er kropp är i fara. Om ni inte genast bättrar er kommer ni snart att bada i ert eget blod!

Biskopen

Ni hotar mig!

Birgitta

Jag gör inte det här för mitt eget nöjes skull! Jag är en enkel tjänarinna som ger med bud från vår Skapare. Bara för att innehållet är otrevligt kan jag inte strunta på att bära fram budet.

Biskopen

Så har jag gjort det nu! Om ni ursäktar när jag utperver visiter som måste kläckas av under eftermiddagen.

Birgitta

Ni överdriver en mans betydelse. Vi kvinnor klarar oss bra själva! Adjö, mina herrar.

Biskopen

Satans trospäcka! Hon förstör nöjet för mig! Ska jag bli hemma idag?

Sekreteraren

Kanske Ers Högvördighet skulle vilja sig idag. Det var låt med henne. Jag vet inte, det skadar nog inte att avstå, jag menar, Ers Höghet, ska nog tänka på sig själv för en gångs skull.

Biskopen

Men det är ju löjligt! Att hon ska bestämma över mig! Varför rörcdes hon inte av min skönhet? Är mitt hår i oordning? Är min dräkt snutsig? Jag ska överlista henne, hon ska bli kär i mig! Det ska hon! Aj, aj! (Han hostar) Mitt hjärta. Hjälp, Stefanus! Det kommer blod när jag hostar. Aj, aj! Skynla dig efter henne! Säg att jag ångrar mig! Be om hennes böner! Be för min själ!

Sekreteraren

Ers Högvördighet? Ers Högvördighet? Lämna mig inte! Förlåt att jag alltid retats med er. Jag ska be för er. Och Vår Fru ber för er, det sa hon, fru Birgitta. Allra godaste Gud, skona min husbondes själ!

Scen 13

Marken rämnar/ Huset invid Alvastra kloster

Personer

Katarina, Birgitta, Människor eller Röster 1-10, Karin (som är död nu, kanske är det bara hennes röst vi hör), Den Unga Kvinnan, Skuggan

(Katarina in på scenen. Provar en överklänning. Är glad, sjunger på "Han är så vacker...")

Katarina

Så, nu är jag klar att gå till festen. Tured följer du mig? Adjö, Mor.

Birgitta

Men här ser du ut att vänta.

Katarina

Jag har fått!

Birgitta

Wafel bakat? Vars på dig. Men Katarina, du förstår du vad jag menar? Kan du inte gå klädd! Jag ska hämta en annan överklänning.

Katarina

~~Jag vill bara ha den. Jag har inte tid att byta.~~

← Länk i
Birgitta

Du får inte ha den där, Med så där vida ärmhål. Vet du vad prästerna kallar det? Helvetesfönster!

Katarina

Det är mode att ha det! Alla har det!

Birgitta

Nu ber jag dig
ta av dig den!

Katarina

Nej, det gör jag inte. Bara för att du blivit gammal och tråkig tänker inte jag vara det! Du hade minsann fina klänningar när du var ung, jag vill också ha det!

Birgitta

Du har fina klänningar, Men den här är inte anständig, du kunde ha dig

Katarina

Om Far levvt hade jag fått den. Men hade vi stått!

Birgitta

~~Jag vill bara ha den!~~ Ingen vill skicka sin dotter rakt ner i helvetet!

Katarina

Men det gör du redan! Hur tror du det är att ha en mor som hela tiden lägger sig i andras liv, bråkar på dom, och dessutom hotar dom med död och helvete!

Birgitta

Jag vill bara hjälpa till.

Katarina

Konstigt sätt att hjälpa till! Folk pratar bakom ryggen på oss. Fattar du hur det känns?

Birgitta

Jag vill hindra andra från att göra om mina misstag.

Katarina

Jag vill i alla fall göra mina misstag själv! Nu går jag. Jag är glad att jag är bjuden

så mycket elakt du sagt om deras familj!

Birgitta

Jag säger bara det Gud har bett mig om. Alldeles så som han säger så skriver jag ner det.

Katarina

Förstår du inte att folk skrattar åt dina uppenbarelser! Tured, jag är klar nu. Tured!

Tured

Jaha, då går vi. Kära nån. Kära nån.
(Läser trollramsans.)

(Birgitta sitter orörlig kvar)

Människa 1

Varför föds vi?

Människa 2

Varför dör vi?

Människa 3

Varför föds vi med fri vilja när vi ändå vill fel saker?

Människa 4

Varför sänder du den svarta pesten över oss?

Människa 5

Varför tillåter du krig?

Människa 6

Varför är livet inte rättvist?

Människa 7

Varför förstår jag inte?

Människa 8

Varför svarar du inte?

Människa 9

Varför finns du inte?

Människa 10

Varför?!!!

Birgitta

Karin, vilasyste? Hur blev det sen? Slutade du vara rädd för djävlar? Kommer du någån jag så att du måste tro? Så tänker jag nu jag måste tro, jag måste tro...

Karin

När vi var små, ah vad jag orolade att du någån/skulle göra ill! Allt kunde du! Läsaren skriver, javisst men också allt som en hustru skulle kunna. Det enda jag va...

bättre på att brodera men då kom Jungfru Maria och hjälpte dig!! Och alla vuxna sa att det måste vara roligt att ha en så duktig syster!

Birgitta

När vi lekte, tänkte du så där då också?

Karin

Du var bäst på att leka också! Du hade sån fantasi.

Birgitta

Nu säger dom att det är min sjukliga fantasi som lutt mig fel. Att hela Sverige får skmmas

Karin

När jag gifte mig märkte jag att jag egentligen var ganska bra på det mesta, när jag slapp bli jämförd med dig. Jag kunde till och med börja tro.

Birgitta

Skulle jag ha gjort så du inte kunde tro?

Karin

Du blev så rädd när jag frågade och undrade och då var det som du ville skrämna mig till att tro. Men om jag skulle tro bara för att jag var rädd då fick det vara. Jag ville ha en tro som var glad, som alltid fanns, både till vardag och till fest, inte bara när jag var orolig för nåt.

Birgitta

Tyckte du det var så min tro var?

Karin

Det var så mycket rädska i din tro. Om man inte gjorde så, om man inte gjorde så, så skulle man straffas av djävlarne.

Birgitta

Det var ju så för lärde oss. Hur vågade du inte tro?

Karin

Hur vågar du inte tro?

Birgitta

Jag tror visst, jag vet bara inte...

Karin

Du tror inte alls, fast det vågar du inte erkänna!

Birgitta

Jag tror visst! Det är bara några saker som jag måste få svar på först.

Karin

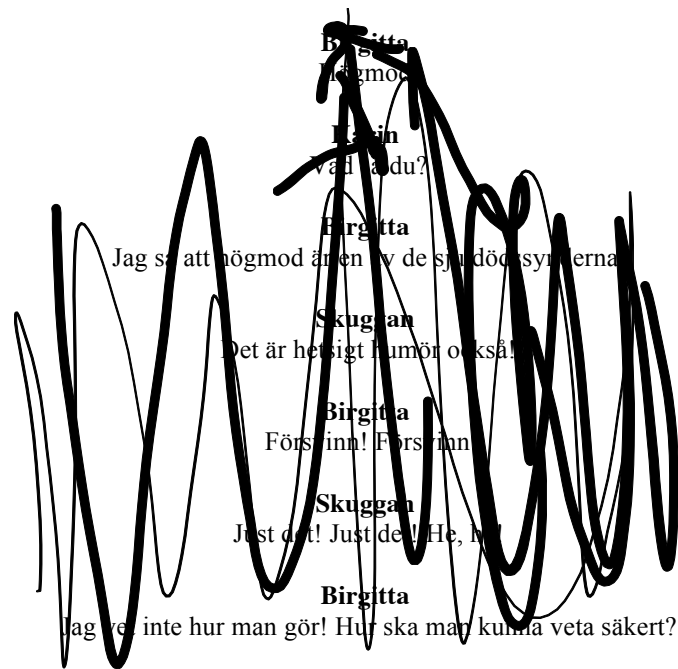
Bra, ta reda på dem då.

Birgitta

Jag försöker och försöker. Jag läser Bibeln, jag läser några av Matteus skrifter ..

Den Unga Kvinnan

JAG, JAG, JAG! Jag sa aldrig att DU skulle bli känd i världen. Jag sa att du var den som skulle göra GUD känd i världen. Gud öppnades sin vilja för dig men han säger inte hur eller när människorna kommer att lyssna. Det du trodde skulle hända idag, kanske sker i morgon i stället. Ingen människa kan förstå Guds plan!

SÅNG (12) (=2) HJÄRTATS RÖST (SÖKER JAG MITT EGET)

Karin

Så storsyster, sluta leta
Efter bevis och klart besked
För aldrig nånsin får du veta
Människans lott det är att tro

Du är så ivrig att förmana
Att lära andra kristen tro
Men djupt därinne ropar rösten
Den som du glömt att lyssna på

Så storsyster, lyssna noga
I hjärtat hör du då en röst
Den visar dig din väg att vandra
Vad som är rätt, vad som är fel

Så storsyster, lyssna noga
I hjärtat hör du då en röst
Den visar dig din väg att vandra
Vad som är rätt, vad som är fel

Så lillasyster, lyssna noga
I hjärtat hör du då en röst
Den visar dig din väg att vandra
Vad som är rätt, vad som är fel

Scen 14

Mot Rom! /Samma hus

Personer

Birgitta, Cecilia, Katarina, Ingeborg, Märta, Birger, Tured

Birgitta
Tured, är Tured äker på till dom fått bud på Ulrika om min resa.

Tured
Ja, fru Birgitta, det kan mina säckars ben uttyga.

Cecilia
Varför måste du resa Mor?

Birgitta
Ibland är det så, man bara måste. Man har tusen skäl att låta bli, men det hjälper inte, man måste.

Cecilia
Vad är det du ska göra, där i Rom?

Birgitta
Människor krigar, människor stjäla och plundrar, dom gör allt för att vinna fler och fler penningar. Och dom högsta herrarna, Påven och Kejsaren, dom är värst. Så nu ska jag gå och säga till dom att så här kan det inte fortsätta. Jag ska dra dom lite i örat!

Cecilia
Men varför måste du gå ända till Rom? Kan du inte skicka brev i stället?

Birgitta
Nej, jag måste nog gå själv.

Cecilia
Hoppas inte människorna blir så där arga på dig i Rom, som dom blir här.

Birgitta
Jag vill träffa Påven också, förstår du, för att han ska godkänna mitt kloster.

Katarina
Han kommer bara att säga nej en gång till! Det finns redan så många kloster.

Birgitta
Men inget som mitt ska bli!

(Märta och Birger in)

~~**Märta**
Det gör det väl! Det finns många små både munkar och nunnor.~~

~~**Birgitta**
God dag Märta, God dag Birger. Tack att ni kommer den långa vägen från Ulrika.
Nej, det är inte det som är det nya, med munkar och nunnor i samma kloster. Nej, det nya är att det blir en kvinna som bestämmer över både nunnorna och munkarna!~~

I mitt kloster

Cecilia
Har Gud sagt åt dig att det ska vara så?

Birgitta
Ja, älskade barn, det har han.

Märta
Varför måste det vara en kvinna som bestämmer?

Birgitta

Det måste det kanske inte vara men det ska vara det moderliga som styr. Att vi tar hand om varandra. Att vi tänker på hur vi ska kunna hjälpa varandra, och inte tänker på att kriga och hur vi ska vinna pengar. Kommer inte Karl? Märta, talade du med Karl?

Märta

Ja, Mor. Han lovade att komma.

Birgitta

Märta?

Märta

Karl hälsar att han älskar Mor.

Birgitta

Märta?

Märta

~~Han hoppas också att Mor ska komma hem från Rom "botad från de där sjukliga frömetstälkarna".~~

Cecilia

Varför ska Gud bestämma allt åt dig nu för tiden? När Far levde var du mycket bättre på att bestämma själv! Jag vill följa med dig till Rom.

Birgitta

Nej, det går inte.

Cecilia

Men hur ska du då kunna ta hand om mig, om vi är på olika ställen? Man skulle ju ta hand om varandra!

Birgitta

Det är väldigt långt till Rom. Alldeles för långt för en liten flicka.

Cecilia

Men jag är väldigt bra på att gå. Fråga Tured!

Birgitta

~~Så fort jag träffat Påven och fått mitt kloster godkänt kommer jag hem. Inte till den här sommaren men till nästa sommar ska jag vara hemma igen. Det lovar jag. Tured?~~

Tured

Ja, Fru Birgitta.

Birgitta

Tured brukar ju alltid följa med mej.

Tured

Ja, Fru Birgitta.

Birgitta

Tured . . . den här gången . . . jag vet inte . . .

Tured

När Fru Birgittas mor dog så lovade jag att alltid följa med lilla Birgitta.

Birgitta

Det är därför det är så svårt.

Tured

Lilla Birgitta är stor nu! Jag stannar här.
(Ställer sig vid barnen)

(Birgitta nynnar mycket tyst
”Söker jag mitt eget”. Ut)

Sång

~~Marta~~

~~Så lilla sycken~~, lyssna noga

~~Katarina~~

i hjärtat hör vi då en röst

~~Birger~~

den visar oss vår väg att vandra

~~Ingeborg~~

vad som är rätt

~~Cecilia~~

vad som är fel.

~~Ingeborg~~

Cecilia

När vi lagt oss, kan du berätta en saga då, Tured? Visst finns det småknytt på riktigt?

Tured.

Ja, usch. Sni sni snäsa, allt ont kväsa, smu smu smasa, allt småknytt schasa. Så ska ni säga.

~~Ingeborg och Cecilia~~

Sni sni snäsa, allt ont kväsa . . .

Tured

Marsch i säng nu!